

Richtlijnen MER

Reallocatie van grondwaterwinningen Noord-Brabant

Auteurs

G.J. Leunk

M.W.T. van den Bosch-
van Opzeeland

J.H.A.M. van der Wijst

Datum

14 november 2006

Voorwoord

Brabant Water heeft het voornemen om de grondwaterwinning te Boxmeer (vergund tot maximaal 2 miljoen m³ per jaar) en te Vierlingsbeek (vergund tot maximaal 3 miljoen m³ per jaar) te beëindigen. Hieraan gekoppeld is een uitbreiding van de grondwaterwinning (tot maximaal 5 miljoen m³ per jaar) gepland te Loosbroek en Veghel. Voor deze activiteit geldt de milieueffectrapportage, (m.e.r.)-plicht. De m.e.r. is gekoppeld aan de vergunning in gevolge de Grondwaterwet. Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant is het bevoegd gezag.

De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in het Brabants Dagblad, de Gelderlander en de huis-aan-huis bladen van de gemeenten Veghel, Bernheze, Sint Anthonis en Boxmeer (d.d. 14 juli 2006). De startnotitie heeft tot en met 24 augustus 2006 ter inzage gelegen waarbij eenieder de gelegenheid heeft gekregen om zienswijzen in te brengen. De provincie Noord-Brabant heeft op 4 augustus 2006 een informatie- en inspraakavond georganiseerd.

De Commissie voor de m.e.r. en andere adviseurs zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER). Deze adviezen zijn betrokken bij het opstellen van deze richtlijnen.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben de Richtlijnen en de inspraaknota als onderdeel hiervan vastgesteld.

Inhoud

1.	Hoofdpunten advies en afwijking	4
1.1.	Advies commissie m.e.r.	4
1.2.	Kaders waarbinnen dit MER wordt opgesteld	4
2.	Achtergrond en besluitvorming	4
2.1.	Achtergrond, probleemstelling en doel	4
2.2.	Beleidskader en besluiten	6
3.	Voorgenomen activiteiten en alternatieven	6
3.1.	Voorgenomen activiteit	6
3.2.	Alternatieven	7
3.3.	Referentie	7
3.4.	Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)	7
4.	Milieugevolgen	8
4.1.	Algemeen	8
4.2.	Hydrologie	8
4.3.	Ecologie	9
5.	Evaluatieprogramma	10
6.	Vorm en presentatie	10
7.	Samenvatting van het MER	10

Inspraaknota

Verslag informatieavond

Richtlijnen MER

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben in reactie op de Startnotitie Milieueffectrapportage “Reallocatie van grondwaterwinningen naar duurzame locaties in Brabant (Brabant Water, dd 9 juni 2006)” conform de m.e.r. procedure op grond van hoofdstuk 7 van de Wet Milieubeheer en:

gelet op de binnengekomen inspraakreacties op de Startnotitie;
gelet op het advies van de Wettelijke adviseurs;
gelet op het verslag van inspraakavond gehouden op 4 augustus 2006;
gelet op het advies van de Commissie voor de m.e.r. d.d. 21 september 2006;
gelet op de nota van inspraak;
gelet op het advies van de Provinciale Commissie Ecologie (PCE) d.d. 25 oktober 2006;

op 14 november 2006 de navolgende Richtlijnen voor het op te stellen MER vastgesteld:

1. Hoofdpunten advies en afwijking

1.1. Advies commissie m.e.r.

1. Om een goede beoordeling van de verplaatsing van de winning te kunnen maken, zal het MER in elk geval inzicht moeten geven in: een uitwerking van nut en noodzaak om de winningen in Boxmeer en Vierlingsbeek te beëindigen;
2. Inzicht in de wijze waarop zowel de positieve als de negatieve effecten op de vier locaties tegen elkaar worden afgewogen, met daarbij in het bijzonder een beschrijving van:
  - de natuur- en milieueffecten na sluiting van de winningen in Boxmeer en Vierlingsbeek en van toekomstige beheersmaatregelen om de positieve effecten ook op de lange termijn zeker te stellen,
  - de wijze waarop mogelijke negatieve effecten van de uitbreiding van de winning op de locaties Veghel en Loosbroek worden geminimaliseerd.
3. De ontwikkeling van een realistisch meest milieuvriendelijk alternatief (mma) dat duurzaam grondwaterbeheer beoogt vanuit een regionaal perspectief. Betrek hierbij minimalisatie van droogteschade door middel van achtereenvolgens de ruimtelijke verdeling en inrichting van winputten, de diepte van het te winnen grondwater, en de mogelijkheden voor winning op andere locaties.

1.2. Kaders waarbinnen dit MER wordt opgesteld

De suggestie om ook diepe winningen in het MER nader uit te werken zijn niet overgenomen in de richtlijnen. Zowel in het vooronderzoek als in de startnotitie van Brabant Water is uitgegaan van een reallocatie van de ondiepe winningen Boxmeer en Vierlingsbeek naar andere ondiepe locaties. De onderzoekslocaties zijn hierop gebaseerd. Andere alternatieven zoals verplaatsing naar de diepe pakketten en inzet andere bronnen voor de watervoorziening, zijn hierbij bewust buiten beschouwing gelaten, overeenkomstig het vastgestelde beleid dat in het Provinciale Waterhuishoudingsplan is opgenomen. Voor een eventuele wijziging van dit plan is een plan-mer procedure vereist terwijl deze m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de procedure voor het verlenen van een grondwaterwetvergunning.

Overeenkomstig het advies van de Provinciale Commissie voor Ecologie dient eventueel onderzoek naar de mogelijkheden van diepe grondwaterwinningen betrokken te worden bij de herziening van het Waterhuishoudingsplan en niet plaats te vinden in deze m.e.r.-procedure.

2. Achtergrond en besluitvorming

2.1. Achtergrond, probleemstelling en doel

1. De Reconstructiecommissie heeft verzocht om de mogelijkheden te onderzoeken om de grondwaterwinning in Boxmeer en Vierlingsbeek te verplaatsen. Beëindiging van de winningen op deze beide locaties geeft ruimte voor de herinrichting van het gebied in het

kader van het Reconstructieplan Peel en Maas. Geef aan welke rol het Reconstructieplan Peel en Maas speelt bij het initiatief en beschrijf welke ruimtelijke en landbouwkundige belemmeringen de gemeenten Boxmeer en Vierlingsbeek ondervinden op de huidige winlocaties.

2. Geef aan waarom het capacitair noodzakelijk is na een eventuele sluiting van Vierlingsbeek en Boxmeer de vrijkomende vergunningsruimte elders onder te brengen.
3. Geef aan wat de huidige problemen zijn met betrekking tot droogteschade aan landbouwgewassen, verdroging van natuur, de afvoer van beken en het Grondwaterbeschermingsbeleid.
4. Beschrijf hoe de sluiting van beide winningen aansluit op de wensen ten aanzien van de beoogde landinrichting conform de reconstructieplannen op alle 4 de locaties.
5. De startnotitie gaat er van uit dat de geplande middeldiepe waterwinning in Veghel en Loosbroek minder kwetsbaar is dan de huidige ondiepe winning in Boxmeer en Vierlingsbeek. Bij verplaatsing van de winning naar Loosbroek en/of Veghel zal het benodigde areaal beschermingsgebied / beïnvloedingsgebied substantieel afnemen (35% minder beschermingsgebied, 50% minder natuurgebieden binnen de beïnvloedingsgebieden). Beschrijf voor de vier locaties de probleem- en doelstelling expliciet, en zo mogelijk kwantitatief, omdat op alle vier locaties de effecten verschillend zijn.

Locaties Loosbroek en Veghel:

- a. Geef aan waarom gekozen is voor uitbreiding op deze locaties en niet op andere locaties.
- b. Geef aan hoe de spreidingsvarianten de locatiekeuze beïnvloeden.
- c. Geef aan hoe de kwetsbaarheid van beide gebieden beoordeeld dient te worden overeenkomstig de uitgangspunten van het Grondwaterbeschermingsbeleid.
- d. Geef aan wat de omvang en ligging van het Grondwaterbeschermingsgebied is.
- e. Geef aan welke zuiveringstechnieken toegepast zullen moeten worden.

Locaties Boxmeer en Vierlingsbeek:

- a. Geef aan welke factoren de aanleiding zijn om de waterwinning op deze locaties te stoppen.
- b. Geef aan welke invloed het reconstructieplan en de beoogde herinrichting van het gebied heeft op de te maken keuze.
- c. Geef aan welke reële opties mogelijk zijn om bij continuering van de waterwinning op deze locatie de doelen zoals beschreven in de startnotitie te bereiken met aanvullende maatregelen.
- d. Geef bij de probleembeschrijving aan wat de wederzijdse beïnvloeding is tussen waterwinningsmogelijkheden en natuurwaarden, ruimtelijke ordening, agrarische bedrijfsvoering (inclusief schaderegelingen) en het grond- en oppervlaktewatersysteem.
- e. Verantwoord de huidige en toekomstige behoefte aan drinkwater in de regio.

2.2. Beleidskader en besluiten

1. Benoem, aanvullend op de beschrijving in de startnotitie, expliciet de besluiten die als vaststaand gegeven gelden voor de voorgenomen activiteit.
2. Laat zien hoe reallocatie van de waterwinningen samenhangt met de beleidsuitgangspunten (beschreven in hoofdstuk 3 van de startnotitie) en het interne beleid van Brabant Water. Het gaat hier om het grondwaterbeheer, de inrichting van de watersystemen en het beleid ten aanzien van ruimtelijke ordening en milieu.
3. Beschrijf de beleidsuitgangspunten van de Provincie en het waterleidingbedrijf, die ten grondslag liggen aan de gemaakte keuzes voor het zoeken naar alternatieve locaties voor Boxmeer en Vierlingsbeek, en waarom daarbij andere alternatieven, zoals diepe winningen en inzet andere bronnen, buiten beschouwing zijn gelaten.
4. Beschrijf de overheidsbesluiten die nog te nemen zijn naast de grondwaterwetvergunning en die van toepassing zijn op de (eventuele) stopzetting van de drinkwaterwinning op de locaties Boxmeer en Vierlingsbeek, dit om voldoende informatie te hebben over de aangenomen situatie ten aanzien van de natuur- en milieusituatie na sluiting. Het gaat bijvoorbeeld om de aanpassing van het gemeentelijke bestemmingsplan en het reconstructieplan.
5. Geef ook voor de twee nieuwe locaties aan welke andere overheidsbesluiten, zoals de wijziging van de Provinciale Milieuverordening, noodzakelijk zijn om ter plaatse grondwater te onttrekken voor de drinkwatervoorziening.

3. Voorgenomen activiteiten en alternatieven

3.1. Voorgenomen activiteit

1. Naast de aspecten die in de startnotitie genoemd worden dienen een aantal locatiespecifieke punten in de beschrijving van de voorgenomen activiteit aan de orde te komen. Het gaat hierbij voor de sluiting van de winning in Boxmeer en Vierlingsbeek om:
  - a. maatregelen om wateroverlast te voorkomen en de mate waarin hierdoor het herstel van natuurwaarden wordt beperkt;
  - b. de regeling voor aansprakelijkheid bij wateroverlast;
  - c. de ontmanteling van de pompputten.
2. Voor de uitbreiding van de winning in Veghel en Loosbroek gaat het om:
  - a. de geo-hydrologische opbouw van de watervoerende pakketten;
  - b. de omvang en bron (diepte) van de winning;
  - c. milieutechnische aspecten bij transport en van behandeling en zuivering;
  - d. de omvang van het intrek- en grondwaterbeschermingsgebied;
  - e. vaststellen of sprake is van een kwetsbare of zeer kwetsbare winning;
  - f. maatregelen die worden getroffen om omgevingseffecten te minimaliseren.

3.2. Alternatieven

1. Bepaal op een inzichtelijke en toegankelijke wijze de alternatieven waarvoor het realistisch is om de effecten meer in detail te beschrijven. Betrek bij de uitwerking van de alternatieven en uitvoerbare mitigerende en compenserende maatregelen, ook de maatregelen die mogelijk anderszins moeilijk door initiatiefnemer zijn te realiseren. Werk het in de startnotitie genoemde nul-plus-alternatief uit als een volwaardig alternatief.
2. Geef de doel- en effectcriteria aan die van belang zijn bij ontwikkeling, beoordeling en vergelijking van alternatieve oplossingen. Vooral de criteria met betrekking tot duurzaamheid, minimalisatie van negatieve omgevingseffecten en mogelijke knelpunten in de uitvoerbaarheid van een alternatief zijn belangrijk.
3. Neem bij de ontwikkeling van de alternatieven als uitgangspunt het landelijke beleid zoals verwoord in de rijksnota Anders omgaan met water, Waterbeleid in de 21^e eeuw (2000), en het provinciale beleid zoals neergelegd in het Waterhuishoudingsplan.
4. Besteed nadrukkelijk aandacht aan de optimalisatie van winning en minimalisering van droogteschade voor de landbouw en verdroging van natuur. Ga hierbij uit van de meest gunstige ruimtelijke verdeling van de winputten en optimaliseer de plaats en inrichting van de winputten. Indien na de optimalisatie sprake blijft van relevante droogteschade en/of verdroging wordt geadviseerd uitbreiding van andere grondwaterwinningen te overwegen.
5. Werk, voor zover van belang voor afweging en besluitvorming, de realistisch geachte alternatieven in detail uit op inrichtingsniveau. Geef aan de volgende punten aandacht:
  - a. waterhuishoudkundige maatregelen zoals genoemd in sectie 5.2. van de startnotitie;
  - b. mogelijke herverdeling over de verschillende locaties van winning;
  - c. aard, situering, ruimtebeslag en landschappelijke inpassing van de benodigde installaties, gebouwen en andere voorzieningen;
  - d. capaciteit van de winning en verwachte onttrekkingpatronen;
  - e. wijze van uitvoering van de aanleg van de benodigde leidingen;
  - f. bedrijfsvoering (frequentie en aard van werkzaamheden en daartoe benodigd materiaal);
  - g. natuurbeheersmaatregelen op de locaties die gerelateerd zijn aan reallocatie van grondwaterwinning;
  - h. de toe te passen mitigerende en compenserende maatregelen (inclusief eventuele wateraanvoer en infiltratie).

3.3. Referentie

1. Beschrijf de effecten ten opzichte van de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkeling waaronder de beschikbare informatie over de verhoging van het stuwpeil op de Maas.¹

3.4. Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

1. Streef bij de uitwerking van het mma, gezien vanuit regionaal perspectief, naar duurzaam grondwaterbeheer. Laat hierbij nog open waar gewonnen wordt zodat continuering van

---

¹ Zie inspraakreacties nr. 3, 8 en 9, bijlage 4.

de winning in Boxmeer en Vierlingsbeek zeker een mogelijkheid blijft. De aandachtspunten voor het mma zijn maximale grondwaterbescherming, duurzaamheid, minimalisatie van negatieve omgevingseffecten, en verantwoord gebruik van energie en chemicaliën.

4. Milieugevolgen

4.1. Algemeen

1. Geef inzicht in de wijze waarop zowel de positieve als de negatieve effecten op de vier locaties tegen elkaar worden afgewogen. Ondersteun dit zoveel als mogelijk met een kwantitatieve benadering. Zo dient de vergelijking van de alternatieven onderbouwd te worden met een schatting van het areaal natuurdoeltypen en het aantal doelsoorten dat beïnvloed wordt door de verplaatsing van de waterwinningen.
2. Breng, voor zover aan de orde, de veranderingen in (grond)waterkwaliteit en de verspreiding van verontreinigingen in beeld.
3. Beschrijf de verschillende milieuaspecten ten aanzien van geo-hydrologie, oppervlaktewatersystemen, en bodem en natuur (flora en fauna), in samenhang.
4. Beschrijf de mogelijke effecten van de uitbreiding van de grondwateronttrekking op koude/warmteopslag installaties in de omgeving².
5. Beschrijf de gevolgen van verplaatsing voor de beoogde stedelijke ontwikkelingen in Veghel en Bernheze (bijvoorbeeld de gevolgen voor de ontwikkeling van het vastgestelde zoekgebied voor verstedelijking van Zuid-Oost Veghel conform het provinciale “uitwerkingsplan Uden-Veghel en omstreken”)³.

4.2. Hydrologie

1. Beschrijf in het MER welke (hydrologische) modellen worden gebruikt en wat daarbij de onzekerheden en onnauwkeurigheden zijn. Maak duidelijk tot op welke afstand en welke termijn effecten op het grond- en oppervlaktewatersysteem zullen optreden. Geef aan in hoeverre de modeluitkomsten gevoelig zijn voor wijzigingen in de aannames van de gebruikte hydrologische modellen.
2. Stel de hydrologische effecten van de reallocatie van de grondwaterwinning kwantitatief met behulp van modellen vast. Het betreft de veranderingen in freatische grondwaterstanden en stijghoogten in diepere pakketten, en de veranderingen in grondwaterstroming, kwel en infiltratie.
3. Geef aan, om de spreiding van de effecten in beeld te brengen, in welk gebied de onttrokken hoeveelheid grondwater gecompenseerd wordt naast de 5 cm verlagingslijn.
4. Geef aan hoe voor de vaststelling van de milieugevolgen de primaire hydrologische effecten worden vertaald naar afgeleide effecten op waterberging, landbouw, natuur en op het oppervlaktewatersysteem (beekafvoeren). Als mitigerende maatregelen worden

---

² Zie inspraakreacties nrs. 11 en 15

³ Zie inspraakreactie nr. 27

getroffen om wateroverlast of verdroging te voorkomen, dan zullen de effecten van die maatregelen moeten worden vastgesteld.

4.3. Ecologie

1. Geef aan welke Ecologische Hoofdstructuur (EHS), natuurgebieden, en natuurwaarden in het gebied aanwezig zijn en welke natuurdoelen (doeltypen en doelsoorten) voorkomen en worden nagestreefd (bijvoorbeeld kenmerkende beekdalvegetaties). Vermindering van de verdrogingproblematiek is, een belangrijk natuurdoel in de startnotitie, en is afhankelijk van actuele en te ontwikkelen natte natuur. Parameters hiervoor zijn doeltypen en doelsoorten (flora en fauna). De startnotitie geeft aan dat er bijzondere natte natuur in het studiegebied voorkomt en dat inrichtingsmaatregelen zullen worden getroffen om de waarde hiervan te vergroten.
2. Beschrijf de te verwachten effecten van de voorgenomen activiteit op de ecologische doelen (vernatting en verdroging van natuurgebieden) volgens eenzelfde systematiek. Per alternatief dient een ecologische effectvoorspelling verricht te worden. Uit de effectvoorspelling moet blijken wat de effecten van de voorgenomen activiteit zijn op de aanwezigheid van soorten en de kwaliteit van de aanwezige ecosystemen.
3. Beschrijf de grondwater- en kwelafhankelijke natuur en haar relatie met de geohydrologie van het studiegebied. Geef hierbij aan:
  - a. de locatie van EHS, Natura-2000 gebieden (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn gebieden) en overige natuurgebieden en waterlopen met belangrijke kwelafhankelijke natuur;
  - b. de grondwaterafhankelijke doeltypen en doelsoorten (flora en fauna) die hiervoor zijn vastgesteld;
  - c. de natuurontwikkelingsprojecten die zijn en worden uitgevoerd of zijn gepland met het oog op het behoud en de ontwikkeling van natte natuur;
  - d. de kwetsbaarheid van de verschillende systeemtypen voor verdroging en welke maatregelen kunnen worden getroffen om de verdrogingeffecten te mitigeren (bijvoorbeeld op de wijstgronden en in de beekdalen).
4. Stel een ecohydrologische systeembeschrijving op waaruit inzichtelijk wordt hoe het hydrologische systeem functioneert en welke abiotische omstandigheden van belang zijn voor het optimaal ecologisch functioneren van het gebied. Geef aan in welke mate de abiotische condities op dit moment optimaal zijn en vermeld waar dit niet het geval is. Geef aan welke mogelijke maatregelen er, gerelateerd aan het initiatief, aanwezig zijn om de beoogde condities te bereiken.
5. Beschrijf de effecten op de natuur waar mogelijk kwantitatief, bijvoorbeeld de verandering in soortensamenstelling, areaal en oppervlakte van doeltypen en doelsoorten. Effecten op de natuur worden afgemeten aan de natuurdoeltypen (doeltypen en doelsoorten). Hierbij dient het eventueel verdrogend of vernattend effect op de huidige situatie beschouwd te worden en de mate waarin het effect de realisatie van de natuurdoeltypen belemmert of ondersteunt. Voor natuur waar geen doeltypen of doelsoorten zijn vastgesteld dienen de effecten te worden beschreven op basis van relevante aandachtsoorten (bijvoorbeeld kwelindicatoren).

5. Evaluatieprogramma

1. Vanwege het langetermijneffect van de voorgenomen activiteit is het sterk aan te bevelen ten behoeve van de evaluatie een langdurig programma voor monitoring op te zetten. Essentiële onderdelen hiervan zijn het monitoren van:
  - a. de grondwaterstand in het studiegebied;
  - b. de stijghoogte in het onttrekkingspakket;
  - c. de waterkwaliteit in het studiegebied;
  - d. de toestand van de doelsoorten van natte natuur in het studiegebied.
2. Beschouw bij de evaluatie van de monitoringsgegevens niet alleen de voorgenomen activiteit, maar ook andere activiteiten die de te monitoren parameters kunnen beïnvloeden.

6. Vorm en presentatie

1. Gebruik de m.e.r. om de kennis en inzichten die in de voorafgaande fasen zijn verzameld inzichtelijk samen te vatten. Wanneer naar eerdere rapporten wordt verwezen voor belangrijke achtergrondinformatie, dan dient deze verwijzing voldoende expliciet (rapport en paginanummers) te zijn.
2. De samenvatting van het MER moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

7. Samenvatting van het MER

1. De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandige document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:
  - a. de hoofdpunten voor de besluitvorming;
  - b. de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
  - c. de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
  - d. de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma;
  - e. belangrijkste leemten in informatie.

Inspraaknota startnotitie MER Reallokatie grondwaterwinningen Boxmeer en Vierlingsbeek

De startnotitie MER heeft in de periode van 14 juli 2006 tot en met 24 augustus 2006 ter inzage gelegen. Op 4 augustus 2006 heeft een inspraakavond plaatsgevonden. Er zijn schriftelijk 30 inspraakreacties ingediend en tijdens de hoorzitting zijn 4 mondelinge inspraakreacties ingediend. Tevens heeft de Commissie voor de m.e.r. een advies uitgebracht.

Reactie 1

Indiener reactie: H.A. van Boxtel en ZN BV
Meerstraat 42
5473 VX Heeswijk

Samenvatting: Verzoekt om in de MER aandacht te schenken aan de consequenties die de beoogde uitbreiding van Loosbroek heeft voor hun huidige en toekomstige bedrijfsvoering.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen:

Bij een uitbreiding van de grondwaterwinning kan verwacht worden dat de grondwaterstand zal gaan dalen. In de richtlijnen is aangegeven dat onderzoek verricht moet worden naar de omvang van deze verlagingen en naar mogelijke maatregelen om deze effecten te beperken. Verder moet worden bepaald wat de gevolgen zijn van de verwachte grondwaterstandsverlagingen op de bedrijfsvoering. Verder moet worden onderzocht welk grondwaterbeschermingsbeleid noodzakelijk is en welke gevolgen dit heeft voor de bedrijfsvoering.

Reactie 2

Indiener reactie: ZLTO afd. Boxmeer
P/a H. Janssen
Rondweg 11a
5825 HT Overloon

Samenvatting: Verzoekt om aan te geven wat de verhogingen van de grondwaterstand zijn en welke gevolgen (zoals vermindering van de gewasproductie, teeltmogelijkheden op de grond, draagkracht van de grond, een verkorting van het groeiseizoen en evt. andere verminderde productieomstandigheden) dit met zich meebrengt in de omgeving van de winplaatsen Boxmeer en Vierlingsbeek. In hoeverre wordt het effect van de stopzetting van de winningen nog versterkt door de peilverhogingen van de Maas. Op welke wijze kunnen negatieve gevolgen worden voorkomen/gecompenseerd en op welke wijze kunnen evt. resterende negatieve gevolgen worden vergoed en door wie.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen:

Bij het stoppen van de grondwaterwinning zal een stijging van de grondwaterstand optreden. Naast positieve gevolgen door verminderde verdroging van natuur en droogteschade in de landbouw kan dit ook wateroverlast in natte perioden tot gevolg hebben. Onderzocht zal moeten worden hoe groot deze verhoging in natte perioden is en waar wateroverlast is te verwachten. Hierbij moet aangegeven worden welke maatregelen genomen kunnen worden om deze wateroverlast te voorkomen. Verder dient ingegaan te worden op de aansprakelijkheid bij wateroverlast.

In de richtlijn is aangegeven dat rekening moet worden gehouden met peilverhogingen op de Maas.

Reactie 3

Indiener reactie: L.M.P.A. van Dijk
Maasstraat 10
5826 AM Groeningen

Samenvatting: Heeft een melkveehouderijbedrijf. Door Maaswerken is er peilopzet geweest en zullen nog meer volgen. Heeft last van te hoge grondwaterstand in voor en najaar en natter periodes met alle gevolgen van dien. Vreest dat het stopzetten van onttrekking Vierlingsbeek een extra verhoging van de grondwaterstand zal opleveren.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 2.

Reactie 4

Indiener reactie: V.o.f. van Daal-Donkers
Bleken 5
Loosbroek

Samenvatting reactie: Vrezen dat de bedrijfsvoering van hun akkerbouwbedrijf belemmerd wordt i.v.m. de gewaskeuze, watervoorziening en gewasbescherming. In de startnotitie wordt aangegeven dat de problemen met de grondwaterpeilbeheersing zouden verbeteren, dit klopt volgens hen niet. Dit is alleen te verbeteren door drie grotere duikers of 1 grotere duiker en een overstort.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 1.

Reactie 5

Indiener Reactie: Van der Wijst VOF
Arnoud van der Wijst
Busselsteeg 1

Samenvatting reactie: Verzoekt om in de MER de gevolgen van de verlagingen van de grondwaterstand in omgeving Veghel en Loosbroek aan te geven. Op welke wijze kunnen negatieve gevolgen van de nieuwe winning gecompenseerd worden door wijziging van de waterbeheersing (zoals wateraanvoer) of anderszins? Wie betaalt schadeloosstelling? Wat zijn de gevolgen van het grondwaterbeschermingsbeleid bij de ondiepe winning. Krijgen Loosbroek en Veghel nu ook status kwetsbare winning? Heeft de voorgenomen uitbreiding een negatief gevolg op capaciteit beregeningsputten (die in zelfde watervoerende pakket onttrekken)? Is het mogelijk om nieuwe beregeningsputten te maken? Diepe winning meenemen, evt. moet provincie beleid bijstellen.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen:

Bij een uitbreiding van de grondwaterwinning kan verwacht worden dat de grondwaterstand zal gaan dalen. In de richtlijnen is aangegeven dat onderzoek verricht moet worden naar de omvang van deze verlagingen en naar mogelijke maatregelen om deze effecten te beperken. Verder moet worden bepaald wat de gevolgen zijn van de verwachte grondwaterstandsverlagingen op de bedrijfsvoering.

In de richtlijnen is opgenomen dat onderzocht moet worden hoe deze gevolgen kunnen worden gecompenseerd. Schade als gevolg van grondwateronttrekkingen dienen door de vergunninghouder te worden vergoed. In de richtlijnen is opgenomen dat de beschermingsmaatregelen onderzocht dienen te worden en dat de gevolgen hiervan in beeld moeten worden gebracht.

In het voorgeschreven hydrologisch onderzoek moet de verlaging in de verschillende watervoerende lagen worden bepaald en welke gevolgen dat heeft voor beregeningsputten. Het inrichten van nieuwe beregeningsputten is in het algemeen niet toegestaan. Vervanging van een bestaande put overeenkomstig de vergunningvoorwaarden is over het algemeen wel toegestaan. Zijn deze in een boringvrijzone of een grondwaterbeschermingsgebied gelegen dan is hiervoor vergunning of ontheffing noodzakelijk.

De suggestie om ook diepe winningen in het MER nader uit te werken zijn niet overgenomen in de richtlijnen. Zowel in het vooronderzoek als in de startnotitie van Brabant Water is uitgegaan van een reallocatie van de ondiepe winningen Boxmeer en Vierlingsbeek naar andere ondiepe locaties. De onderzoekslocaties zijn hierop gebaseerd. Andere alternatieven zoals verplaatsing naar de diepe pakketten en inzet andere bronnen voor de watervoorziening, zijn hierbij bewust buiten beschouwing gelaten, overeenkomstig het vastgestelde beleid dat in het Provinciale Waterhuishoudingsplan is opgenomen. Voor een eventuele wijziging van dit plan is een plan-mer procedure vereist terwijl deze m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de procedure voor het verlenen van een grondwaterwetvergunning.

Overeenkomstig het advies van de Provinciale Commissie voor Ecologie dient eventueel onderzoek naar de mogelijkheden van diepe grondwaterwinningen betrokken te worden bij de herziening van het Waterhuishoudingsplan en niet plaats te vinden in deze m.e.r.-procedure.

Reactie 6

Indiener Reactie: ZLTO
W. van Erp
Zandkant 13b
5845 EV Sint Anthonis

Samenvatting reactie: Ondersteunen de sluiting Boxmeer en Vierlingsbeek. Mag echter niet tot dusdanige vernatting leiden dat dit negatieve gevolgen voor landbouw heeft. Verzoeken om aanpassing afwatering. Wie is verantwoordelijk voor waterhuishoudingsplan (waterschap en/of Brabant Water), en hoe kan die partij worden aangesproken.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 2. Het Waterhuishoudingsplan wordt vastgesteld door de provincie.

Reactie 7

Indiener Reactie: J.A.M. van den Akker
Zandkant 5
5473 TA Heeswijk-Dinther

Samenvatting reactie: Heeft bezwaar tegen verplaatsing naar Loosbroek en Veghel omdat percelen in gebied van Loosbroek vallen. Dit zal nadelige gevolgen hebben, zoals beperking in gewaskeuzen, gewasbeschermingsmiddelen en mesttoediening.

Wijze verwerking reactie in Richtlijnen:

Aan de orde is welk onderzoek noodzakelijk is om een goede beoordeling van deze verplaatsing te maken. Ten aanzien van de mogelijke gevolgen zie reactie 5.

Reactie 8

Indiener reactie: T. Verhoeven
Nistelrodensedijk 2a
5472 LB Loosbroek

Samenvatting reactie: Heeft grote zorgen om uitbreiding van Loosbroek. Dit levert geen voordelen op voor milieu en landbouw. In de MER wordt gebruik gemaakt van grondwatermodellen, de uitgangspunten worden zo opgesteld dat gevolgen beperkt blijven. Zijn agrarische bedrijf leidt hierdoor schade door verlaging grondwaterpeil. Door oppompen diep grondwater zijn gevolgen voor milieu en landbouw kleiner en is waterkwaliteit beter te behouden voor langere tijd (duurzamere winning). Door beschermingsgebied ontstaat extra schade aan agrarisch bedrijf en waarde daarvan.

In Klankbordgroep dienen agrariërs uit Loosbroek en Veghel zitting te nemen.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 5.

Door de initiatiefnemer is toegezegd dat vertegenwoordigers van de agrariërs bij het onderzoek betrokken zullen worden.

Reactie 9

Indiener reactie: S.P.M. Roefs
Achterdonksestraat 5
5472 PS Loosbroek

Samenvatting reactie: Verwacht een daling van grondwater met 50cm tot 1 meter. Hierdoor verdroogt zijn weiland en daalt aanzienlijk in waarde. Hierdoor zal uitoefening paardenbedrijf niet meer mogelijk zijn. Maakt bezwaar tegen voornemen.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 1.

Reactie 10

Indiener reactie: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek
Drs. C.A.M. van Rooijen
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort

Samenvatting reactie: Geen opmerkingen nu cultuurhistorische waarden, waaronder de archeologische, integraal deel zullen uitmaken van MER.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

Voor kennisgeving aangenomen.

Reactie 11

Indiener reactie: College van burgemeester en wethouders van de Gemeente Veghel
Postbus 10001
5460 DA Veghel

Samenvatting reactie: Uitbreiding in Veghel richt zich op middeldiepe winning. Willen diepe winning gezien de plannen voor o.a. woningbouw en recreatie in Veghel zuid-oost, De Bunder en Mariaheide evenals recreatieve ontwikkelingen ten oosten van het waterwingebied. Verzoeken rekening te houden met aanwijzing ten noorden en/of ten westen van winlocatie Veghel als “Effectief doorgroeigebied glastuinbouw” en ook de gevolgen voor de ontwikkeling van deze bedrijven.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 5.

Reactie 12

Indiener reactie: Het Dagelijks Bestuur van Waterschap Aa en Maas
Postbus 5049
5201 GA 's-Hertogenbosch

Samenvatting reactie: Verzoekt om inzichtelijk te maken via een uitgebreid hydrologisch onderzoek de effecten van de reallocatie op de interactie tussen grond- en oppervlaktewater, met name op gebied van waterberging, verdrogingsbestrijding en oppervlaktewatersysteem. Indien wijstgronden aanwezig zijn, wordt hier extra aandacht voor gevraagd. Tevens verzoekt ze om compenserende en mitigerende maatregelen in beeld te brengen. Vraagt aandacht voor de verhoging van het stuwpeil op de Maas en vraagt alternatieven te onderzoeken, zoals diepe winning of uitbreiding op andere locaties.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 2 en 5.

Reactie 13

Indiener reactie: R. van Grinsven
Bleekeseweg 10
5383 KS Vinkel

Samenvatting reactie: Verzoekt om de gevolgen door de beschermingszone voor de landbouw weer te geven. Diepere winning is duurzamer. Vraagt om uitwerking van de voor- en nadelen van de winningen in Loosbroek en Veghel. Instellen van beschermingsgebied is niet nodig gezien de verschillende wet- en regelgeving. Verzoekt om nulmeting, van belang mn. extreme droogte. Wie betaalt de schade die ontstaat door o.a. de beschermingszone? Verzoekt GS het beleid te heroverwegen.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 5.

Reactie 14

Indiener reactie: Mts. P.J.H. en B.W.M van Gogh
Mts. B.W.M. en P.J.H.van Gogh
P/a Bleekeseweg 9
5383 KS Vinkel

Samenvatting reactie: Vrezen voor de gevolgen van de beschermingszone voor hun bedrijfsvoering en vragen zich af waarom deze zone nodig is nu de verplaatsing een bijdrage levert aan het herstel van bos, natuur, beek en vermindering gewasschade. Beschermingsgebied is niet nodig nu voldaan wordt aan alle wettelijk regels. Verzoekt om beginwaardes vast te stellen. Hoe gaat men om met schade en wie vergoed deze? Geeft de voorkeur aan een diepe winning.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 5

Reactie 15

Indiener reactie: College van burgemeester en wethouders van de Gemeente Bernheze
Postbus 19
5384 ZG Heesch

Samenvatting reactie: Verzoeken om de gevolgen, mn. de beperkingen voor de ruimtelijke mogelijkheden voor de uitbreidingslocaties Loosbroek in beeld te brengen. Vragen om de gevolgen voor herstel van bos, natuur en gewasschade en beekherstel middels een “worst-case” scenario te beschouwen. Gevolgen voor bedrijfsleven dienen in kaart te worden gebracht. Verzoeken aandacht te schenken aan; de aanvullende eisen aan emissie, gevolgen voor onkruidbestrijding, gevolgen voor huidige beregeningsputten, diepe winning effecten voor omgeving, LNC, voldoende opzet van monitoringsprogramma, gevolgen voor KRW, veiligheid, negatieve gevolgen voor gemeente Bernheze. Vragen om een grondwatermodel dat met ruim voldoende nauwkeurigheid wordt opgesteld en getoetst aan feitelijke situatie. Op kaart 3 is de EHS niet correct aangegeven.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

In de richtlijnen is aangegeven dat de noodzakelijke bescherming bepaald moet worden en dat de gevolgen van deze bescherming in beeld gebracht moeten worden. De kwantitatieve effecten op de grondwaterstand en stroming zullen met een hydrologisch model worden bepaald en vormen de basis voor de beschrijving van de gevolgen voor de verschillende bij het grondwater betrokken belangen. Met het oog op de lange termijn ontwikkeling zijn ook aanbevelingen opgenomen ten aanzien van de monitoringsopzet.

Reactie 16

Indiener reactie: M.H. de Mol en A.L.A.J. Vissers
Heibloemsedijk 8
5473 TC Heeswijk-Dinther

Samenvatting reactie: Vrezen droogteschade aan hun bedrijven en land. Hiervoor zal vergoeding ontoereikend zijn maar dienen de bedrijven te worden opgekocht.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 1.

Reactie 17

Indiener reactie: Dobbelsteen VOF
Achterdonksestraat 15
5472 PS Loosbroek

Samenvatting reactie: Verzoeken om diepe winning vanwege duurzame karakter ervan. Vragen zich af wie de schadevergoeding behandeld en uitkeert. Verzoeken om de voor- en nadelen te onderzoeken van diep en ondiep en een nulpunt-meting.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 5.

Reactie 18

Indiener reactie: ZLTO Afdeling Bernheze
Korenstraat 25
5388 CR Nistelrode

Samenvatting reactie: Verzoekt om de gevolgen voor de landbouw o.a. door de beschermingszone weer te geven. Diepere winning is duurzamer. Vraagt om uitwerking van de voor- en nadelen van de winningen in Loosbroek en Veghel. Instellen van beschermingsgebied is niet nodig gezien de verschillende wet- en regelgeving. Verzoekt om nulmeting, van belang mn. extreme droogte. Wie betaalt de schade die ontstaat door o.a. de beschermingszone? Verzoekt GS het beleid te heroverwegen.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 5.

Reactie 19

Indiener reactie: S. en L. Roefs
Watergat 2
5471 NE Loosbroek

Samenvatting reactie: Verzoeken om gevolgen in kaart te brengen als gevolg van winning Loosbroek voor hun bedrijf en privé, mn. de negatieve. Vragen om een gedetailleerder onderzoek, ook naar het alternatief of de capaciteit van de huidige pompen verhoogd kunnen worden. Willen dat een nulsituatie vastgelegd wordt.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 5.

Reactie 20

Indiener reactie: T.J.A. Kusters
Bolstweg 20 A
5464 TC Mariaheide

Samenvatting reactie: Vraagt wat de gevolgen zijn voor de bedrijfsvoering en wie de schade betaalt.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 1.

Reactie 21

Indiener reactie: ir L.J. Vollebregt
Kastanjelaan 2
5076 EA Haaren

Samenvatting reactie: Verzoekt om gevolgen van de grondwaterstanddaling in Loosbroek en omgeving te compenseren danwel zoveel mogelijk te verminderen. Vraagt aandacht te besteden aan de mogelijke gevolgen van extra wateraanvoer in omgeving Loosbroek.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
In de richtlijnen is opgenomen dat de mogelijkheden van compenserende en mitigerende maatregelen onderzocht dienen te worden. Wateraanvoer zal hiervan onderdeel uitmaken.

Reactie 22

Indiener reactie: J.P.W.M. van der Zanden
Koningsstraat 2
5472 PB Loosbroek

Samenvatting reactie: Is tegenstander van uitbreiding van de winning in Loosbroek vanwege de beperking en verboden hiervan voor zijn bedrijfsvoering en de waardevermindering van het bedrijf.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 7.

Reactie 23

Indiener reactie: ZLTO afdeling Veghel
Gerecht 8

5469 KD Keldonk

Samenvatting reactie: Verzoekt om inzicht te geven in de gevolgen van de onttrekkingen in Veghel en Loosbroek, uitgaande van een nul-optie. En op welke wijze deze gecompenseerd kunnen worden. Verzoeken om onderzoek naar een diepe winning.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 5.

Reactie 24

Indiener reactie: Fa. Van Kessel
Kameren 4
5473 VC Heeswijk-Dinther

Samenvatting reactie: Hebben bezwaar tegen beïnvloeding van de grondwaterstand nabij Loosbroek gezien de ligging van hun gronden.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 1.

Reactie 25

Indiener reactie: Jan van de Laar
Struikhei 1
5464 VW Mariaheide

Samenvatting reactie: Verzoekt om diepe winning en het in kaart brengen van de gevolgen van het initiatief en hoe de schade wordt geregeld.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 5.

Reactie 26

Zie reactie 5.

Indiener reactie: W. en P. van Asseldonk - van der Heijden
Bleekeseweg 3
5383 KS Vinkel

Samenvatting reactie: Wat zijn de gevolgen van de onttrekking in Loosbroek, gezien de beschermingszone. En hoe wordt dit gecompenseerd.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 5.

Reactie 27

Indiener reactie: J. Kanters
Meerstraat 65
5473 VX Heeswijk

Samenvatting reactie: Verzoekt om inzicht te geven in de gevolgen voor zijn KWO bij onttrekking Loosbroek.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

In de richtlijnen is opgenomen dat de effecten op energieopslag systemen in beeld gebracht moeten worden.

Reactie 28

Indiener reactie: J. van Helvoort
Laageindsedijk 7
5472 PA Loosbroek

Samenvatting reactie: Is het niet eens met het initiatief gezien de gevolgen voor het bedrijf.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 1.

Reactie 29

Indiener reactie: Stichting Rechtsbijstand
Drs. H.P.W. Havens
Postbus 10100
5000 JC Tilburg
Namens Gebroeders Van Duijnhoven
p/a Patrijsweg 7
5406 NG Uden

Samenvatting reactie: Verzoeken om onderzoek naar de effecten van de grondwaterwinning en daardoor grondwaterdaling in Veghel, mn. gezien de verdroging en schade.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:

Zie reactie 1.

Reactie 30

Indiener reactie: A.A.M. van Lieshout
Loosbroeksestraat 23
5384 SV Loosbroek

Samenvatting reactie: Maakt bezwaar tegen het initiatief gezien de gevolgen voor de landbouw. Er kan geen ondiepe vergunning verleend worden, daar deze gereserveerd is voor de landbouw.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 5.

Mondeling reactie 31

Indiener reactie: J. van de Ven
Heuvel 20
5463 XC Veghel

Samenvatting reactie: Verzoekt om diepe winningen in het onderzoek mee te nemen.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 5.

Mondelinge reactie 32

Indiener reactie: A. van der Steen
Het Melven 5
5463 XD Veghel

Samenvatting reactie: Verzoekt om diepe winningen in het onderzoek mee te nemen en de gevolgen voor de landbouw. Vraagt een vertegenwoordiging van de plaatselijke belanghebbenden in de klankbordgroep.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 1 en 8.

Mondelinge reactie 33

Indiener reactie: Vereniging Schadeondervindende Landbouwers
De heer Peters
Noordkant 33
5845 EX Sint Anthonis

Samenvatting reactie: Geeft enkele onjuistheden in de startnotitie aan. Verzoekt om diepe winning. Vraagt om te onderzoeken welke aanpassingen aan de waterlopen dienen gedaan te worden.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 2 en 5.

Mondelinge reactie 34

Indiener reactie: Vereniging Schadeondervindende Landbouwers
T. Peters
Noordkant 33
5845 EX Sint Anthonis

Samenvatting reactie: Verzoekt om te onderzoeken welke aanpassingen aan de waterlopen dienen gedaan te worden, wat daarvan de kosten zijn en wie dat voor zijn rekening neemt.

Wijze van verwerking reactie in Richtlijnen:
Zie reactie 2.

**Informatie- en inspraakbijeenkomst startnotitie m.e.r-procedure
Verplaatsing grondwaterwinningen Boxmeer en Vierlingsbeek
door Waterleidingbedrijf Brabant Water
14 augustus 2006 – 20.30 uur
De Blauwe Kei in Veghel**

Opening en inleiding

Mevrouw Moons, gedeputeerde voor natuur, milieu en water van de provincie Noord-Brabant opent de informatie- en inspraakbijeenkomst en heet de aanwezigen van harte welkom. Na een korte uitleg over het doel en verloop van de bijeenkomst volgt een uitleg over het hoe en waarom van milieueffectrapportage in het algemeen en de startnotitie voor het initiatief van het waterleidingbedrijf Brabant Water in het bijzonder. Deze presentatie wordt verzorgd door de heer Jos van der Wijst, MER-coördinator van de directie Ecologie van de provincie Noord-Brabant. Vervolgens geeft de heer van Nuland van Brabant Water een algemene inleiding over het initiatief, gevolgd door de heer Van Griensven van Brabant Water met een toelichting op de plannen om de grondwaterwinstations Boxmeer en Vierlingsbeek te verplaatsen naar elders in Noord-Brabant.

Waarom een m.e.r.-procedure en een startnotitie?

Op grond van de Wet milieubeheer is het verplicht om voor ingrijpende nieuwe initiatieven voorafgaand eerst een milieueffectrapport (MER) op te stellen. Daartoe dient een m.e.r.-procedure te worden doorlopen. Doel van de m.e.r.-procedure is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over de desbetreffende activiteit(en) en het inzichtelijk maken van de mogelijk nadelige gevolgen voor het milieu. In het MER komt te staan welke milieueffecten als gevolg van de nieuw beoogde activiteit(en) zijn te verwachten, in dit geval de verplaatsing van de grondwaterwinstations Boxmeer en Vierlingsbeek naar elders in Noord-Brabant, zoals in de startnotitie is aangegeven. Zo worden onder meer de effecten van het initiatief op de grondwaterstand, bodem, voor de landbouw, natuur, het stedelijk gebied en het watersysteem onderzocht. De verzamelde gegevens worden in het MER opgenomen. Ook geeft het MER aan welke realistische alternatieven er zijn voor het te nemen initiatief en ook het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA). Uiteindelijk is het milieueffect-rapport een hulpmiddel bij het maken van de keuze voor de definitieve vormgeving van het initiatief (waarop de aanvraag voor de vereiste vergunning in het kader van de Grondwaterwet zal worden gebaseerd) en het te nemen besluit. In dit geval voor het door de provincie te nemen besluit om de genoemde vergunning al dan niet te verlenen.

De startnotitie is de eerste stap in de m.e.r.-procedure en biedt op hoofdlijnen informatie over de aanleiding en het doel van het initiatief, de m.e.r.-procedure en het te nemen besluit. De notitie dient de lezer voldoende informatie te geven over het initiatief en de onderwerpen die in het MER onderzocht zullen worden.

Daarnaast wordt er tijdens de procedure ook advies gevraagd aan wettelijke adviseurs en is er een nadrukkelijke rol voor de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.). Deze commissie is inmiddels ingesteld en heeft als belangrijkste taak de kwaliteit te bewaken van het MER-onderzoek. Zij beoordeelt onder meer de startnotitie en de ingekomen reacties op die startnotitie en geeft advies over de richtlijnen voor het MER. Met behulp van de startnotitie en het advies van de Commissie MER stelt het bevoegd gezag (provincie Noord-Brabant) de richtlijnen op voor de inhoud van het milieueffectrapport.

Vanaf 14 juli tot en met 24 augustus heeft iedereen de gelegenheid om zijn of haar zienswijze m.b.t. de startnotitie kenbaar te maken. Dit kan schriftelijk, en op deze bijeenkomst ook mondeling en desgewenst ook mondeling na een daartoe met de provincie te maken afspraak. Alle inspraakreacties en ook het verslag van deze bijeenkomst, worden via de provincie voorgelegd aan de Commissie m.e.r. De Commissie geeft vervolgens haar advies over de richtlijnen aan het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten), die op haar beurt de richtlijnen voor het op te stellen MER vaststelt. Deze richtlijnen bepalen in feite voor de initiatiefnemer wat de diepgang en reikwijdte van het onderzoek moet zijn. Vanaf dat moment kan de initiatiefnemer, in dit geval Brabant Water, het MER laten opstellen. Hoe lang zij daarover doet bepaalt het bedrijf grotendeels zelf. Voor het bewaken van de kwaliteit van het MER zal de provincie ook tussentijds met de initiatiefnemer overleggen.

De heer Van der Wijst raadt degenen die willen inspreken aan goed kennis te nemen van het initiatief van Brabant Water en de startnotitie zoals die nu is gepubliceerd. Naar aanleiding daarvan kunnen degenen die dat willen, aangeven welke relevante te onderzoeken (milieu)aspecten en alternatieven er volgens hen nog ontbreken in de startnotitie en aanvullend daarop volgens hen dienen te worden onderzocht.

Schriftelijke reacties kunnen tot en met 24 augustus 2006 worden ingediend bij:

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

t.a.v. de heer J.H.A.M. van der Wijst

Postbus 90151

5200 MC 's-Hertogenbosch

Vragen van aanwezigen over de m.e.r.-procedure

Harry Jansen vraagt namens de **ZLTO-Boxmeer** waarom de provincie juist in de vakantietijd een inzage termijn voor zo'n groot project start. Hij vindt dat hierdoor de reactietijd voor de belanghebbenden wel erg kort wordt. Hij verzoekt de provincie dan ook om bij een volgende inspraakperiode m.b.t. dit project rekening te houden met de vakantieperiodes en de inspraak ervoor of erna te laten plaatsvinden.

Jos van der Wijst van de provincie Noord-Brabant licht toe dat de periode van terinzagelegging deels wordt bepaald door het moment wanneer initiatiefnemers hun plannen of startnotities indienen. De initiatiefnemer heeft in overleg met de provincie ervoor gekozen de inspraakperiode niet over de vakantie heen te tillen. De provincie heeft de inspraaktermijn vanwege de vakantieperiode wel opgerekt tot 6 weken in plaats van de wettelijk vereiste 4 weken. Verder zegt hij toe dat de provincie haar best doet om de volgende inspraakperiode voor dit project buiten de zomervakantie te laten plaatsvinden. Ook de initiatiefnemer zegt toe hieraan mee te willen werken. Jos van der Wijst benadrukt dat de provincie als bevoegd gezag veel waarde hecht aan het feit dat iedereen de gelegenheid heeft om te reageren, omdat die reacties wel eens zouden kunnen leiden tot waardevolle nieuwe of andere inzichten. Dit kan de kwaliteit van het MER en het besluit ten goede komen.

Presentaties over initiatief verplaatsing waterwinningen Boxmeer en Vierlinglinsbeek

De heer Van Nuland van waterleidingbedrijf Brabant Water geeft een korte algemene inleiding over hun initiatief. Hij vertelt dat twee jaar geleden de vorige voorzitter van de reconstructiecommissie Peel en Maas een gesprek met hem is aangegaan over de waterwinningen in Boxmeer en Vierlingsbeek. Daarbij vroeg de voorzitter of het voor Brabant Water mogelijk was om deze twee winlocaties te beëindigen. Hierop vroeg Brabant Water de reconstructiecommissie Peel en Maas waarom zij dat graag wil. De belangrijkste redenen van de commissie waren:

- Hun zoektocht naar ruimte voor de agrarische sector, voor woningbouw en voor handel en nijverheid;
- Het verdwijnen van de winlocaties zal bijdragen aan de verdrogingsbestrijding ten bate van het milieu en de agrarische sector.

De heer Van Nuland geeft toe dat Brabant Water niet stond te springen om dit verzoek. Onder andere de hele kostbare infrastructuur vanuit de winplaats naar de huishoudens en bedrijven zou daardoor moeten worden aangepast. Toch heeft Brabant Water dit verzoek serieus in overweging genomen. Verder geeft hij aan dat het verzoek goed getimed was, omdat Brabant Water voor de twee winlocaties aan de vooravond staat van belangrijke investeringen voor beide locaties. Het normale beleid van Brabant Water is om eens in de 40 jaar hun waterwinlocaties te renoveren en te laten voldoen aan de nieuwste technieken en eisen. En voor Boxmeer was die tijd al bijna daar. Daarom heeft de heer Van Nuland de reconstructiecommissie laten weten dat op het moment dat Brabant Water wel zou investeren in deze locaties, het verzoek voor de komende decennia niet meer aan de orde zou zijn. Dus daarom is het moment voor heroverweging nu ook het beste moment gebleken. Wel heeft de verplaatsing als gevolg dat de grondwateronttrekkingsvergunningen naar andere plaatsen overgeheveld zullen moeten worden. Ook over de verdeling van extra kosten moeten nog definitieve afspraken worden gemaakt.

Hierop heeft Brabant Water een voorverkenning laten uitvoeren naar de locaties in Brabant die deze quota op een eenvoudige wijze voor hun rekening kunnen nemen. Er zijn 36 winlocaties in Brabant onderzocht. Daarbij zijn de ZLTO, De Brabants Milieufederatie, de provincie en in latere instantie Brabantse Waterschappen nauw betrokken. Uit deze voorverkenning blijken Veghel en Loosbroek de beste winlocaties voor deze verplaatsingen te zijn. Vanuit die conclusie is contact gezocht met de desbetreffende gemeenten, te weten Veghel en Bernheze, en is deze startnotitie opgesteld. De uitkomsten uit het MER zullen straks worden afgezet tegen de nulsituatie, dat is de huidige situatie in Boxmeer en Vierlingsbeek. Mocht het MER uitwijzen dat er geen goede mogelijkheden zijn voor een verplaatsing van de huidige waterwinningen, dan zal de winning waarschijnlijk worden voortgezet in Boxmeer en Vierlingsbeek.

Vervolgens geeft **de heer Van Griensven van waterleidingbedrijf Brabant Water** een inhoudelijke toelichting op de startnotitie m.e.r. en het voorgestelde initiatief. Na een korte uitleg wie Brabant Water is en wat zij doet laat hij een overzicht zien van alle productielocaties van het bedrijf. Voor dit project zijn voornamelijk de locaties Boxmeer, Vierlingsbeek, Veghel

en Loosbroek van belang. Hij laat zien wat de verschillen zijn in bodemopbouw en wateronttrekking tussen de huidige situaties in Boxmeer en Vierlingsbeek en die in Veghel en Loosbroek. De eerste twee locaties hebben een zeer kwetsbaar bodemprofiel in tegenstelling tot de andere twee. Ook is het watervoerend pakket veel dunner op de eerste twee locaties dan op die van Veghel en Loosbroek. Deze verschillen wijzen uit dat de locaties in Boxmeer en Vierlingsbeek kwetsbaarder zijn voor de waterkwaliteit, ongunstiger zijn voor effecten op de grondwaterstand en meer verdroging tot gevolg hebben dan de locaties in Veghel en Loosbroek.

Deze conclusie is vrijwel gelijk aan de verklaring van de reconstructiecommissie voor het verzoek om beide locaties te sluiten of verplaatsen. Verder blijken de fluctuaties in de hoeveelheid kuubs te onttrekken water in de eerste twee genoemde winlocaties veel groter dan in de andere twee. Ook de ontwikkelingen door de jaren heen in de omgeving van de locaties Boxmeer en Vierlingsbeek spelen een rol in het verplaatsingsverzoek. Dit zijn onder meer een verlaging van de grondwaterstand met droogteschade als gevolg en de kans op verdroging in de toekomst te verminderen; de toename van het beschermingsgebied en intensivering van het grondgebruik; en door de toename van risicovolle bedrijvigheid voor de grondwaterkwaliteit komt ook de drinkwaterkwaliteit onder druk te staan.

Kortom, het verzoek van de reconstructiecommissie om beide locaties te verplaatsen vanwege het effect op de grondwaterstand en de omvang van het beschermingsgebied en de bereidheid van Brabant Water om verplaatsingsmogelijkheden te onderzoeken hebben geleid tot het initiatief zoals in de startnotitie is omschreven. Wel heeft het waterleidingbedrijf daarbij de voorwaarden gesteld dat uiteindelijk de productiecapaciteit behouden blijft, eventuele extra kosten in aanmerking komen voor cofinanciering en er uiterlijk medio 2008 duidelijkheid is over het al dan niet verplaatsen van de locaties Boxmeer en Vierlingsbeek. Verder is afgesproken dat het gehele onderzoek wordt opgenomen in het reconstructieplan Peel en Maas. Inmiddels is er een voorverkenning uitgevoerd naar alternatieve winlocaties, waarbij de volgende randvoorwaarden zijn gesteld:

- Productie blijvend en op eenvoudige wijze mogelijk;
- Zo min mogelijk ongewenste effecten op de omgeving;
- Uitgaan van bestaande locaties en middeldiepe winning.

Bij de voorverkenning zijn zoals gezegd ook de provincie, ZLTO, BMF en waterschappen betrokken geweest. Criteria die tijdens de voorverkenning zijn gesteld bij de keuze van de winlocaties zijn:

- waterwintechnisch (*kwiteit grondwater, sluit het aan bij de behoeftedekking, en past het binnen de bedrijfsvoering en het beleid van Brabant Water*)
- Invloed op omgeving (*hebben de verlaging van de grondwaterstand gevolgen op de natuur, landbouw en stedelijk gebied en zijn er compensatiemogelijkheden voor onder meer de ingrepen in het gebied*)
- Gevolgen voor ruimtelijke ontwikkeling (*denk aan beschermbaarheid, consequenties voor de omgeving en sluit het aan bij het toekomstbeeld*)

Uit de voorverkenning blijken Loosbroek en Veghel de beste alternatieven te vormen, maar blijkt ook dat de vergunningaanvraag voor de verplaatsing m.e.r.-plichtig is. Als advies uit de voorverkenning kwam nog naar voren ook de betrokken gemeenten bij dit project te betrekken en een nader onderzoek uit te voeren naar de kwaliteit van het grondwater. De

balans in de vergelijking tussen Boxmeer en Vierlingsbeek en Loosbroek en Veghel laat zien dat het qua omgevingseffecten waarschijnlijk veel gunstiger is om de waterwinning te verplaatsen naar Loosbroek en Veghel, dan de huidige locaties te behouden. Belangrijkste motief licht in de bodemopbouw en de dikte van het watervoerend pakket, die beide gunstiger zijn op de alternatieve locaties.

Voor de zomer is Brabant Water gestart met de voorbereiding van de m.e.r-procedure. Op 14 juli jl. is de startnotitie door de provincie ter inzage gelegd. De inspraakperiode duurt tot en met 24 augustus. Vervolgens worden de richtlijnen voor het MER vastgesteld en kan het MER-onderzoek starten. Vooralsnog zal het MER dan in het voorjaar van 2007 zijn afgerond, wordt de vergunning in het kader van de Grondwaterwet aangevraagd en komt de eindversie van het MER gevolgd door een inspraakperiode van zes weken ter inzage te liggen. Hierna wordt het MER wederom ter toetsing voorgelegd aan de Commissie m.e.r. op basis waarvan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant een besluit neemt voor het al dan niet afgeven van de benodigde vergunning. Degenen die dit besluit dan toch nog onaanvaardbaar vinden, kunnen in beroep gaan bij de Raad van State. De heer Van Griensven hoopt uiteindelijk in de loop van 2008 de vergunning te ontvangen voor dit initiatief, zodat Brabant Water met de uitvoering kan beginnen. Hij laat nog weten dat de startnotitie de omschrijving geeft van het onderzoek dat in deze procedure gaat worden uitgevoerd en de betrokkenheid van de partijen daarbij. Het MER brengt straks het uitgevoerde onderzoek en de verschillende keuzevariant in beeld en waar nodig de compensatieregelingen. Daaruit zal moeten blijken wat het effect van het initiatief is op de grondwaterstand en wat de gevolgen zijn voor de landbouw, natuur, stedelijk gebied en het watersysteem. Verder geeft het onderzoek de mitigerende en/of compenserende maatregelen weer en wat de gevolgen zijn van de bescherming voor de landbouw en het stedelijk gebied die nodig zijn vanwege de waterwinningen en optreden als gevolg van het stopzetten van de winningen in het huidige gebied. Tot slot geeft Van Griensven aan wat de mensen in het gebied merken van het onderzoek tot medio 2008:

- Extra monitoring (meer meet- en controlewerkzaamheden vanaf april 2006)
- Voorlichting vanuit Brabant Water vanaf mei 2006
- Publicatie startnotitie (juli-aug 2006) door provincie
- Voorlichting en toelichting over de MER-resultaten door Brabant Water (voorjaar 2007)
- Resultaten MER/vergunningaanvraag ter inzage in de zomer van 2007 door provincie
- Voor het garanderen van levering van voldoende drinkwater worden vanaf augustus 2006 onder meer leidingen vervangen

Vragen van aanwezigen over de presentaties van de initiatiefnemer

Jan van Oss uit Heeswijk laat weten dat de grondeigenaren niet zijn betrokken in het voortraject en vraagt de heer Van Griensven van Brabant Water waarom dat zo is en of de grondeigenaren in het vervolg wel nauw bij het project kunnen worden betrokken. Ook geeft de heer van Oss aan dat slechts een klein deel van de landeigenaren lid is van de ZLTO.

De heer Van Griensven beargumenteert dat Brabant Water ervoor heeft gekozen om belangenpartijen voor grotere groepen mensen om tafel te hebben en niet met iedere

individuele belanghebbende. Dat zou onwerkbaar zijn. Met andere woorden Brabant Water kiest voor overleg met georganiseerde partijen. Daarom wordt er overlegd met de ZLTO als georganiseerde partij uit de landbouw.

De heer Van Nuland van Brabant Water voegt hieraan toe dat alle inspraak- en informatiemomenten in de gehele procedure de individuele grondeigenaren voldoende gelegenheid geven hun belang en mening in te brengen. Maar tijdens een Brabantbrede scan van vele winlocaties, zoals dat in het voortraject is gebeurd, is vanuit praktische overwegingen alleen gewerkt met praktische verbanden. Dit tast echter niet de individuele rechten van de belanghebbende grondeigenaar aan.

Jos van der Wijst benadrukt nog eens dat de provincie Noord-Brabant er veel waarde aan hecht dat iedereen zijn inbreng kan geven en men moet zich daartoe niet geremd voelen. Daarom vraagt hij de aanwezige grondeigenaren vooral deze bijeenkomst en inspraakprocedure maar ook de volgende inspraakperiode te gebruiken om hun mening te geven.

Adrie School, bestuurslid ZLTO-Bernheze, verwijst naar een eerdere presentatie van Brabant Water aan de ZLTO, waarin al behoorlijk duidelijk werd omschreven en getoond om welke wingebeden het gaat met de puttenvelden en uitbreidingen erbij. Hij veronderstelt dat het voor Brabant Water op termijn nodig kan zijn dit puttenveld groter te maken dan het nu is. Als dat straks gebeurt en dit niet als alternatief in dit proces wordt meegenomen, komt er in de toekomst wellicht een veel groter gebied waar nog meer belanghebbenden bij betrokken zijn die op voorhand geen inspraakmogelijkheden hebben gehad. Hij vraagt hoe Brabant Water daarmee omgaat.

Jos van der Wijst begrijpt van de heer School dat het hier gaat om de mensen waarbij direct ingrepen in het veld kunnen gaan plaatsvinden. De heer School geeft aan het zo ook bedoeld te hebben. Op dit moment vallen zij buiten de scoop. De heer Van der Wijst geeft aan dat de provincie en ook de initiatiefnemer er alles aan zullen doen dat door nieuwe inzichten in mogelijke nieuwe situaties (alternatieven) dan ook de 'nieuwe' belanghebbenden in de gelegenheid worden gesteld hun inbreng te geven. Hij geeft de aanwezigen wel mee dat degenen die denken dat de ontwikkelingen een bepaalde richting kunnen opgaan die voor hen bepaalde gevolgen kunnen hebben dit op voorhand aan te geven. Veel meer kan er volgens Van der Wijst in dit stadium niet worden toegezegd. In ieder geval zal Brabant Water de direct omwonenden van de huidige pompstations daar waar mogelijk bij het traject betrekken. Voor wat betreft de breedte van het puttenveld laat **de heer Van Griensven** weten dat in de startnotitie de kaders zijn aangegeven van de meest waarschijnlijke onderzoeksgebieden. Wanneer hier een grote wijziging op komt dient Brabant Water hierover ook in de communicatie zeer attent te reageren naar de direct betrokkenen. Op zo'n manier dat ook de 'nieuwe' belanghebbenden tijdig hun inbreng kunnen geven.

De heer Peters (Sr.) van Vereniging Schadeondervindende Landbouwers uit St.

Anthonis is van mening dat de beschreven situatie van de waterhuishouding in de startnotitie niet overeenkomt met de werkelijkheid. Hij citeert uit de startnotitie dat er een kleine ruilverkaveling Ledeacker heeft plaatsgevonden. Deze is volgens de heer Peters niet doorgegaan. Verder staat beschreven dat het water via de Sambeekse afwatering wordt

afgevoerd naar de Oeffeltse raam. Hij laat weten dat de Sambeekse afwatering is gegraven in 1935 en afwatert in de Maas beneden de sluis in Sambeek. De winning in Boxmeer is begonnen in 1952 en 13 jaar later die van Vierlingsbeek. Het beeld dat over de onttrekking in deze gebieden en die periode wordt weergegeven klopt niet volgens de heer Peters. Er werd meer onttrokken dan weergegeven.

Voorzitter gedeputeerde mw. Moons onderbreekt de heer Peters even en geeft aan dat hij eigenlijk al met zijn inspraakreactie is begonnen. Zij verzoekt hem deze informatie tijdens de formele inspraakronde na de pauze opnieuw in te brengen.

De heer Jan van de Laar vraagt wat de status is van de drie putten die inmiddels zijn geboord in Veghel. **De heer Van Griensven** legt uit dat Brabant Water voor dit m.e.r.-onderzoek een aantal monitoringsputten heeft aangelegd, voornamelijk voor de verkenning van de grondwaterkwaliteit in het middeldiepe pakket. Verder loopt er in de bestaande winning in Veghel ook nog een vervangingsprogramma van een aantal diepe putten. Dit staat los van het initiatief en de MER.

De heer Jan Keijzers heeft begrepen dat bij de voorverkenning twee uitgangspunten zijn genomen bij het verplaatsen van de winning, te weten: middeldiepe winning en winning op bestaande locaties. Hij vraagt zich af of hiermee de uiteindelijk keuze van de winlocaties niet wordt beperkt en vindt het van wezenlijk belang dat in de MER, waarbij ook het meest milieuvriendelijke alternatief op tafel moet komen, winning op grotere diepte en andere locaties niet op voorhand moeten worden uitgesloten. Hij wil graag van Brabant Water de redenen van deze keuze horen. **De heer Van Nuland** laat weten dat voor de voorverkenning twee vertrekpunten zijn meegenomen. Er is enerzijds een kostentechnische afweging gemaakt. Daarom dient de winning bij voorkeur plaats te vinden op een bestaande locatie. Geheel nieuwe winlocaties blijken financieel niet haalbaar. Anderzijds is de diepte van de winningen afkomstig uit het bestaande provinciale beleid. Op basis hiervan zijn de twee genoemde uitgangspunten tot stand gekomen voor de voorverkenning.

De heer Adri School vraagt of de provincie samen met Brabant Water ook bereid is de beste oplossing voor de inwoners in overweging te nemen. Hij vindt dat beide partijen zich nu heel strikt aan de regels houden en vraagt hen hoeverre hiervan kan en mag worden afgeweken. Hij benadrukt nog dat het hier gaat om de eerste verplaatsing van een grondwaterwinlocatie in de geschiedenis van Brabant en vraagt zich af of wel met alle aspecten rekening is gehouden.

De heer Martijn Mentink van de provincie Noord-Brabant legt uit dat de provincie grondwaterbeheerder is en dat zij vanuit die optiek een beleid en regels heeft opgesteld en vastgesteld in het waterhuishoudingsplan om het grondwater voor gebruik ook in de toekomst veilig te stellen. Hierbij is een van de aspecten dat de provincie in de toekomst al het grondwater ook wil kunnen gebruiken voor drinkwaterproductie. Hiervoor wil zij middeldiepe water blijven winnen. Uiteraard is de provincie bereid eerst te onderzoeken wat mogelijk is alvorens een afweging te maken in het kader van de grondwaterwetvergunning. **De heer School** begrijpt uit zijn woorden dat de provincie bereid is haar uitgangspunten tegen het licht te houden als het gaat om de drinkwatervoorziening in dit kader. **De heer**

School vraagt hem of dan ook de middeldiepe winningen zullen worden afgezet tegen de diepe grondwaterwinningen. Hierop geeft **de heer Mentink** aan dat de provincie in haar beleid wel heel sterk vasthoudt aan middeldiepe winningen en dat zij geen voorstander is van toename van de totale hoeveelheid grondwaterwinning uit het dieper pakket. **De heer Martie Thijssen van de ZLTO-afdeling Veghel** laat weten dat al het grondwater in Brabant ook het grondwater is dat dieper zit dan 80 meter. Hij wil daarmee aangeven dat het een kwestie van circulatie is. Wanneer het water wordt opgepompt, komt dit ook weer via verschillende kanalen in de natuur terug. Dit is dus het grondwater van iedereen, het gebruik ervan hoeft zich niet door beleid aan banden te laten leggen.

De heer Henk Brons, raadslid van de gemeente Bernheze vraagt zich af hoe de inspraak van de gemeenten wordt geregeld. **De heer Van der Wijst** legt uit dat in dit proces Gedeputeerde Staten van de provincie bevoegd gezag is en beslist over het verlenen van een grondwatervergunning. Wel moet de provincie hiervoor nog haar provinciale milieuverordening aanpassen. In het Streekplan heeft de provincie de zones aangewezen voor de grondwaterbeschermingsgebieden, die op den duur weer moeten worden vertaald naar de gemeentelijke bestemmingsplannen, waarover de gemeenten dan weer het bevoegde gezag zijn. In deze m.e.r.-procedure is de gemeente net als ieder ander gerechtigd haar inspraak te doen. Zij heeft in dit stadium verder geen extra bevoegdheid in de besluitvorming.

De heer Brons geeft aan dat in het kader van de reconstructie zijn gemeenteraad is gevraagd hier een standpunt over in te nemen gezien de gevolgen van een eventuele ingreep.

De heer Van der Wijst laat weten dat er in het bestemmingsplan nooit een doorvertaling kan worden gemaakt van iets dat nog niet is vastgesteld. Het is nu nog onzeker wat de uitkomst is van het initiatief van Brabant Water en weet de gemeente ook nog niet hoe dit uitpakt. Op dit moment kan de gemeente dus volstaan met een eventuele inspraakreactie of mening.

De heer Jan van der Ven constateert uit deze en vorige bijeenkomsten dat de meeste belanghebbenden voorstander zijn van diepe winningen, waarbij geen bovenwater wordt onttrokken, maar er twee beschermende lagen zijn, namelijk een op 50 meter en een op 105 meter diepte. Door deze twee beschermende lagen is bovendien minder kans op verontreinigingen. Hij verwijst ook naar de situatie in Vierlingsbeek, waar problemen zijn opgetreden met de middeldiepe winning en hij vreest dat die problemen zich in de toekomst ook zullen voordoen op de locaties in Veghel en Loosbroek indien gekozen wordt voor middeldiepe winningen. Tot slot vraagt hij de provincie om de beperking op diepe winningen op te heffen.

De heer Tony Peters van de Vereniging Schadeondervindende Landbouwers heeft begrepen dat de kwaliteit van het drinkwater, de schade in de landbouw (droogteschade) en meer ruimte voor ontwikkeling in het gebied de belangrijkste argumenten zijn voor de verplaatsing van de genoemde waterwinlocaties. Toch proeft hij dat Brabant Water het eigen genomen initiatief voor verplaatsing eigenlijk niet toejuicht. De heer Peters ziet dit initiatief als een grote kans. Hij vraagt zich af hoe Brabant Water dit ziet.

De heer van Nuland geeft aan letterlijk gezegd te hebben niet op dit soort vragen te zitten wachten. Dit komt voort uit het feit dat wanneer serieus wordt ingegaan op zo'n vraag er een

enorme hoeveelheid werk, procedures, onderzoek en financiële discussies op een initiatiefnemer afkomen. Wel voegt hij daaraan toe dat Brabant Water zo'n vraag niet uit de weg gaat en er daarom ook serieus werk van heeft gemaakt. Op dit moment staat het bedrijf op het punt om samen met de bevoegde instanties en alle belanghebbenden te bekijken of de huidige situatie kan worden verbeterd. Lukt dat niet dan blijft de oude situatie waarschijnlijk in tact, zijn er betere opties dan verhuist de winning naar Loosbroek en Veghel.

Verder vraagt **de heer Peters** of het standpunt van de provincie om in de middeldiepe lagen grondwater te blijven onttrekken alleen is gebaseerd op beleid en regels of juist op bepaalde argumenten. Hij proeft bij de meeste aanwezigen de houding om hier juist van af te wijken. Deze mening wordt ook gedeeld door de Vereniging Schadeondervindende Landbouwers.

De heer Martijn Mentink herhaalt nog eens dat het vasthouden aan winning vanuit de middeldiepe lagen vastgesteld beleid is van de provincie. Het voert hem te ver in deze bijeenkomst een pleidooi te houden waarom daarvoor is gekozen. Hiervoor verwijst hij naar het waterhuishoudingsplan en stelt voor die argumenten ook op te nemen in het MER.

De heer Tony Peters vraagt de vertegenwoordigers van Brabant Water of zij ook denken aan de botteling van het drinkwater in flessen bij de nieuwe winning. De heer Van Nuland geeft aan dat de Tilburgse waterleidingbedrijf inderdaad een deel van het gewonnen drinkwater bottelt en dat probeert op de schappen van de supermarkten te krijgen. Brabant Water doet dit niet en zal dat ook niet doen wanneer zij de drinkwaterwinning verplaatst naar Veghel en Loosbroek. Bovendien laat Van Nuland weten dat Brabant Water juist promoot dat het water uit de kraan van zeer goede kwaliteit is en voor iedereen verkrijgbaar tegen een zeer gunstige prijs. Verder zal het Tilburgse waterleidingbedrijf binnenkort onderdeel uitmaken van Brabant Water en dan zullen de bronwateractiviteiten niet worden overgenomen.

De heer Harry Jansen van de ZLTO afdeling Boxmeer heeft begrepen dat er een herberekening van de modellen van het beïnvloedingsgebied van de grondwateronttrekking heeft plaatsgevonden. Hieruit komt een duidelijke gebiedsvergroting van het beïnvloedingsgebied naar voren. Hij vraagt de heer Van Griensven of dit wordt meegenomen in deze MER en vraagt of deze modellen ook van toepassing zijn op de wingebieden Loosbroek en Veghel of alleen betrekking heeft op Vierlingsbeek. **De heer Van Griensven** laat weten dat in de startnotitie geen modellering is meegenomen, maar dat in de voorverkenning wel alle beschikbare informatie is gebruikt en dus ook de laatste modelberekeningen. Het gedefinieerde effectgebied is dan ook beschreven op basis van de nieuwste inzichten. In de MER-studie zal straks wel een grondwatermodellering worden toegepast. Hierin bevindt zich onder meer alle nieuw beschikbare informatie uit het provinciale waterdoelenmodel. De modellering Vierlingsbeek strekt zich echter niet zover uit dat ook de gebieden Loosbroek en Veghel daarin kunnen worden meegenomen. Voor deze gebieden zal Brabant Water een uitgebreide modelberekening gaan doen vergelijkbaar met die van Vierlingsbeek.

De heer Ad van de Crommert van de ZLTO afdeling Veghel vraagt of het mogelijk is om in de MER de positieve en negatieve effecten van diepe en middeldiepe grondwaterwinning te onderzoeken en naast elkaar te zetten. **De heer Van der Wijst** laat

weten dat zowel de provincie als de commissie MER altijd openstaat voor suggesties ten behoeve van het onderzoek mits dit past binnen de bandbreedte van het MER, het realistisch is en gebaseerd is op bepaalde bestaande kaders. De alternatieven die hierbinnen passen zullen straks in het MER, eventueel in twee stappen, worden onderzocht. De kwaliteit van het onderzoek is immers gebaat bij dit type inbreng. De heer Van de Crommert benadrukt nog dat er al eerder in Veghel onderzoek naar middeldiepe winning is geweest. Hij verzoekt dan ook deze informatie in het MER mee te nemen. De heer Van der Wijst constateert dat vele aanwezigen in de zaal pleiten voor diepe grondwaterwinning. In de aanloop naar het MER zal de provincie deze optie zeker in overweging nemen. Of dit daadwerkelijk een reëel alternatief zal zijn moet nog blijken, daarom zal het MER mogelijk in een soort tweetrapsraket worden uitgevoerd. In het tweede gedeelte zullen de meest realistische alternatieven gedetailleerd worden onderzocht en met elkaar worden vergeleken. Of daar diepe winning als alternatief bij zit moet nog blijken. In ieder geval zal het als alternatief in overweging worden genomen.

De heer Keijzers wil nog duidelijk maken dat de provincie Noord-Brabant in deze procedure eigenlijk twee petten op heeft, te weten als bevoegd gezag, als beoordeler van het uit te voeren MER en als beleidsmaker van het beleid ten aanzien van grondwateronttrekkingen.

Voorzitter gedeputeerde mevrouw Moons beaamt dit, wil daarin ook heel duidelijk zijn en waardeert het dat deze rollen hier nog eens worden toegelicht en onderstreept.

- PAUZE -

INGEBRACHTE MONDELINGE INSPRAAKREACTIES

Voorzitter mevrouw Moons stelt eenieder formeel in de gelegenheid om zienswijzen in te dienen naar aanleiding van de startnotitie. Zij inventariseert dat 9 mensen een mondelinge inspraakreactie willen geven. Als eerste geeft zij het woord aan:

Inspraakreactie 1:

De heer Jan van der Ven constateert uit deze en vorige bijeenkomsten dat de meeste belanghebbenden voorstander zijn van diepe winningen, waarbij geen bovenwater wordt onttrokken, maar er twee beschermende lagen zijn, namelijk een op 50 meter en een op 105 meter diepte. Door deze twee beschermende lagen is bovendien minder kans op verontreinigingen. Hij verwijst ook naar de situatie in Vierlingsbeek, waar problemen zijn opgetreden met de middeldiepe winning en hij vreest dat die problemen zich in de toekomst ook zullen voordoen op de locaties in Veghel en Loosbroek indien gekozen wordt voor middeldiepe winningen. Hij verzoekt de provincie dan ook diepe winningen in het MER mee te nemen.

Inspraakreactie 2:

De heer Jan van de Laar uit Veghel en omwonende van het waterwingebied Veghel vindt dat met het initiatief de problemen slechts worden verplaatst. Door oplossingen in Boxmeer en Vierlingsbeek te zoeken, zullen nu in Veghel en Loosbroek de problemen ontstaan. Dit vereist een nadere toelichting: Als eerste geeft hij aan dat uit de manier van winnen in Veghel en ook Loosbroek (die tot +/- 180m diep gaan) is gebleken dat juist deze diepte de

zekerheid geeft van voldoende en prima drinkwater. Zonder grote ingrepen is het water uitstekend geschikt voor mens en dier. Volgens de heer van de Laar geeft ook de reactie van Brabant Water dit zelf aan, zij willen het liefst op dezelfde diepte nieuwe bronnen maken. De omwonenden, met veel agrarische gronden voor zowel veeteelt als tuinbouw, delen deze mening met Brabant Water. Zij vragen zich af of dit komt door onvoldoende praktische kennis van het gebied Veghel/Loosbroek of is het de weg van de minste weerstand. De omwonenden willen maatwerk. De opbouw van de grondlagen laat dit zonder meer toe. Sterker nog, garandeert prima water! De provincie wil dat er zo min mogelijk ongewenste effecten optreden, daar zijn de omwonenden het uiteraard mee eens. Dat kan volgens hen alleen maar door voor de beoogde uitbereiding weer op een diepte van +/- 180m te gaan zitten. De omgeving heeft daarvan de minste gevolgen te verwachten. De kaderrichtlijn (KRW) geeft mogelijk houvast om af te zien van diepe winningen. Hierdoor is iedereen dan verlost van langdurige onzekerheden. Als tweede laat de heer Van de Laar weten dat de omwonenden begin jaren negentig veel ervaring hebben opgebouwd. Toen is de locatie Veghel geheel gerenoveerd. Alle aspecten van deze operatie staat hen nog helder voor de geest. (De heer van der Laar zat destijds zelf in de klankbordgroep).

Aspecten als verdroging en schade werden besproken. Ook werd toen een netwerk van controle putten gemaakt. En regelmatig en nu nog worden waterdiepte- en watermonsters genomen. Hij ziet van deze cijfers en analyses niets terug. Betrokkenen zouden meer inzicht moeten hebben in de schommelingen die ongetwijfeld plaats hebben gevonden. Het is een onomkeerbaar proces wat hier wordt beoogd. Alles wordt erbij gehaald, behalve de belangen van de grondeigenaren. Hier wordt helaas met geen woord over gesproken. Laat staan de effecten van schadevergoedingen, de bewijslast leveren van verdroging, ook aanvullende gebiedsbeperkingen zijn nog niet in beeld (moeten nog ontwikkeld worden) Kortom gevolg; vermogensschade, waardevermindering door beperkingen. Kortom een heilloze weg om over te gaan op middeldiepe waterwinning in Veghel/Loosbroek! De omwonenden hebben hun bezwaren omgezet in het volgende advies:

- Provincie heroverweeg over te gaan naar diepere winning, zoals nu al gebeurt.
- Breng de economische en belemmerde aspecten duidelijk in beeld.
- Kom terug als bovenstaande aspecten hun beslag hebben gekregen.

Inspraakreactie 3:

De heer Harry Jansen, ZLTO, afdeling Boxmeer wil graag in het MER onderzocht zien wat de consequenties zijn van de verhoging van de grondwaterstand voor de landbouwgronden door het stoppen van de winningen in de omgeving van de huidige winplaatsen. Hij wil graag weten wat dit betekent voor alle aspecten die voor de landbouw van belang zijn, zoals verkorting groeiseizoen, draagkracht van de grond, teeltgrond, enz, zodat de consequenties goed onderbouwd naar voren komen in het uiteindelijke rapport. De winningen Vierlingsbeek en Boxmeer liggen dicht bij het stroomgebied van de Maas. Bij de Maaswerken wordt gewerkt aan peilopzet en in de toekomst zullen er wellicht nog meer peilverhogingen kunnen plaatsvinden. De heer Jansen wil ook graag in het MER onderzocht zien wat hiervan de effecten zijn voor het gebied bovenop het stopzetten van de winningen in

Vierlingsbeek en Boxmeer. Hij vraagt zich ook af of de effecten van het stopzetten en de peilopzet elkaar extra versterken. Ook dit wil hij in de MER onderzocht zien. Hij geeft aan dat er midden in het te onderzoeken gebied ook nog een stuw ligt, die mogelijke consequenties kan hebben.

De heer Jansen veronderstelt dat er door het stopzetten van de winningen extra technische maatregelen in het gebied moeten worden genomen door onder andere het waterschap. Hij vraagt zich af of deze instantie voldoende in staat is qua mensen en materieel om deze maatregelen ook daadwerkelijk op tijd te realiseren. En hij wil graag weten wie de uitvoering hiervan gaat betalen. Daarom wil hij ook graag in het MER onderzocht zien wat de negatieve gevolgen zijn voor alle bezittingen in het gebied die een economische waarde vertegenwoordigen en wie deze waardevermindering gaat vergoeden en voor welke termijn. Er worden in dit soort procedures altijd berekeningsmodellen gebruikt om inzichtelijk te maken wat de financiële consequenties zijn van in dit geval het stopzetten van de winningen. Hij wil graag weten wie er verantwoordelijk is wanneer die berekeningen in de praktijk anders uitpakken. Tot slot laat de heer Jansen weten de zienswijze van de ZLTO-Boxmeer ook nog schriftelijk in te dienen.

Inspraakreactie 4:

De heer Van Daal uit Loosbroek begrijpt uit de startnotitie dat er een grondwaterprobleem is dat kan worden opgelost door de verplaatsing van de winning. Hij stelt dat dit probleem wordt veroorzaakt door drie te kleine duikers. Hij vindt het rijkelijk ver gaan om dit probleem op te lossen door een nieuw waterwingebied in het leven te roepen.

Inspraakreactie 5:

De heer Anton van der Steen wil graag dat ook de gevolgen van diepe winningen in de MER worden onderzocht. Daarnaast wil hij ook de effecten van het initiatief voor de landbouw duidelijk onderzocht zien, in de breedste zin van het woord. Hij noemt als voorbeelden de effecten m.b.t. het grondgebruik, gewaskeuze, bemesting, enzovoort. Verder wil hij graag dat de onderzoekers uitdrukkelijk kijken naar maatregelen die de negatieve effecten kunnen oplossen. Tot slot wil hij graag in het MER zien opgenomen dat ook de plaatselijk belanghebbenden vertegenwoordigd zijn in de klankbordgroep zoals die genoemd is in de startnotitie. Hij noemt de betreffende gemeente, maar ook de bewoners van het gebied. Dit al dan niet via een georganiseerd verband.

Inspraakreactie 6:

De heer Adrie School van de ZLTO, afdeling Bernheze, wil graag de volgende zaken in de MER onderzocht zien:

- Wat zijn de gevolgen van een wateronttrekking;
- Wat wordt straks al dan niet beschermingsgebied;
- Wat is de grondwaterstanddaling op basis van de modellen en kloppen die modellen ook daadwerkelijk;
- Wat heeft het initiatief straks voor invloed op de agrarische bedrijven;
- Zijn er in de toekomst nog uitbreidingsmogelijkheden voor de bedrijven;

- Wat is de invloed van de onttrekking op de beregeningsputten die in hetzelfde gebied liggen als daar waar straks ook de waterwinning zal plaatsvinden;
- De mogelijkheden die een diepe waterwinning heeft ten opzichte van een middeldiepe winning, omdat er aan de eerstgenoemde geen beschermingsgebied hoeft te worden gekoppeld en aan de middeldiepe winning wel. Met andere woorden wil de ZLTO zeer uitdrukkelijk onderzocht zien wat de voor- en nadelen zijn van een diepe waterwinning t.o.v. een middeldiepe waterwinning.
- Is het onderzoeksgebied zoals nu omschreven in de startnotitie voldoende groot? De ZLTO pleit ervoor het onderzoeksgebied voldoende groot te maken om te waarborgen dat ook de effecten van een mogelijk toekomstige uitbreiding van het gebied in de toekomst zijn onderzocht.

Inspraakreactie 7:

De heer Anton van der Wijst vertegenwoordigt de **kerncommissie Loosbroek, een belangengroepering uit Loosbroek**. Hij laat weten dat de woningbouw van Loosbroek in zijn geheel valt in de 25-jaarszone. Daarom wil hij graag in het MER onderzocht zien wat de invloed van het initiatief is voor de woningbouw in Loosbroek voor in de toekomst.

Inspraakreactie 8:

De heer Peters (Sr.) van de Vereniging Schadeondervindende Landbouwers uit St.

Anthonis laat weten zeer veel waardevolle informatie te bezitten over de waterhuishouding in het gebied rond Boxmeer. Hij heeft namelijk 14 jaar gewerkt aan het waterwingebied Boxmeer. Hij heeft onder meer alle boorstaten bestudeerd van alle pomp- en peilputten die bekend waren. Hij is goed op de hoogte van de bodemgesteldheid en bodemopbouw. Hij weet wat de watervoerende pakketten doen, waar het water vandaan komt en wat de invloeden van buitenaf zijn. Verder weet hij zich nog exact te herinneren hoe de situatie in het gebied was, voordat hier een pompstation voor de waterwinning werd gebouwd en in gebruik werd genomen. In die tijd vonden er hoogwaardige teelten plaats voor de voedselconsumptie, maar sinds het pompstation er staat zijn die teelten volledig verdwenen. Hij verwijst vervolgens naar pagina 22 van de startnotitie en stipt daar een aantal essentiële punten aan die foutief zijn opgeschreven. Zo wordt er niet gepompt tussen 9 en 17 meter, zoals in de startnotitie staat vermeldt. De filters zijn 6 meter en ze beginnen op 9 meter en het watervoerend pakket is niet dikker dan 16 meter, wat wel gesuggereerd wordt.

Verder geeft hij aan dat de erfzones niet in de startnotitie zijn aangegeven. Ook wordt er verslag gedaan van twee ruilverkavelingstrajecten, te weten De Biezen en Ledeacker. Hij geeft aan dat de ruilverkaveling Ledeacker nooit heeft plaatsgevonden. Hij stelt voor dit uit de startnotitie te verwijderen.

Verder staat in de startnotitie beschreven dat het water via de Samsbeekse afwatering wordt afgevoerd naar de Oeffeltse raam. Hij laat weten dat de Samsbeekse afwatering is gegraven in 1935 en afwatert in de Maas beneden de sluis in Sambeek. De winning in Boxmeer is begonnen in 1952 en 13 jaar later in Vierlingsbeek. Het beeld dat over de onttrekking in deze gebieden en die periode wordt weergegeven klopt niet volgens de heer Peters. Er werd meer onttrokken dan weergegeven. Daarnaast benadrukt hij dat de instroom van het water in het gebied niet van al te beste kwaliteit is en wanneer het dan ook nog zo ondiep gewonnen

wordt is het drinkwater extra kwetsbaar voor verontreinigingen. Er zit immers maar een watervoerend pakket van 8 meter en de bovenlaag is ook maar 8 meter. Dit betekent dat de verontreinigingen op het maaiveld rechtstreeks naar de bron gaan. Daarom sluit hij zich bij alle aanwezigen en sprekers aan die pleiten voor een diepere winning, omdat daarmee de kwaliteit van het drinkwater gewaarborgd blijft.

Tot slot vertelt hij dat er in het gebied geen drainagesysteem ligt, maar dat er in der tijd sloten zijn gedempt en verhoogde stuwen zijn aangebracht. Hij pleit ervoor dat bij het verdwijnen van het pompstation deze stuwen weer om laag worden gebracht en de beken weer worden opengemaakt of gedraineerd om natschade te voorkomen en de ontwatering weer in de staat van voor de winning terug te brengen. Voor de aanleg van het pompstation heeft het gebied immers nog nooit natschade gekend.

Hij onderstreept nog eens dat er foutieve en onvolledige informatie is opgetekend in de startnotitie. Hij verzoekt de onderzoekers dan ook zich hier goed over te buigen en op basis van de juiste informatie de m.e.r.-procedure uit te voeren. Daarbij zijn zij altijd van harte welkom bij de heer Peters om zijn archieven over dit gebied te raadplegen.

Inspraakreactie 9:

De heer Tony Peters uit St. Anthonis ook betrokken bij de **Vereniging**

Schadeondervindende Landbouwers weet dat de waterlopen zijn aangepast aan een situatie waarbij onttrekking van grondwater in Boxmeer en Vierlingsbeek plaatsvindt. Wanneer deze winlocaties gaan verdwijnen is een aanpassing van de waterhuishouding en de waterlopen voor de landbouw noodzakelijk. Dit geldt waarschijnlijk ook voor de gebieden waar de nieuwe waterwinning gaat komen. Hij vraagt of in het MER kan worden uitgezocht welke aanpassingen er aan de waterlopen moeten worden gedaan, wat de kosten daarvan zijn en wie deze kosten voor zijn rekening neemt.

SLUITING

Voorzitter mevrouw Moons bedankt de inleiders voor hun presentaties en uitleg en alle aanwezigen voor hun komst en inbreng. Tot slot wenst zij iedereen wel thuis en sluit daarmee deze informatie- en inspraakbijeenkomst.